

دانشگاه الزهرا (س)
دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

عنوان

بررسی تطبیقی هویت انسان در مکاتب پست مدرن و اسلام با تأکید بر آراء
ژان فرانسوا لیوتار و مرتضی مطهری

استاد راهنما

دکتر طیبہ ماهرزاده

استاد مشاور

دکتر مریم بناهان

دانشجو

معصومه زندوکیلی

بہمن ۹۵

کلیه دستاوردهای این تحقیق متعلق به
دانشگاه الزهرا(س) است.

تقدیم به :

قطب عالم امکان، خلیفه ی راستین خداوند سبحان، مصداق بارز هویت انسانی و الگوی کامل هویت وُحدانی مبنی بر فطرت انسان، مهدی صاحب الزمان (عج) و تقدیم به همه ی جستجوگران هویت انسان.

تقدیر و تشکر

با سپاس و ستایش از خداوند قادر و توانا که بی لطف او هیچ حرکتی به سرانجام نرسد و هیچ اندیشه‌ای را فکرتی نباشد.

از جهت: « من لم یشکر المخلوق، لم یشکر الخالق » بر خود فرض می‌دانم که مراتب تشکر و قدر دانی خود را از تمامی عزیزانی که در به سرانجام رسیدن این تحقیق مرا همیاری و تأیید نمودند به عمل آورم. عزیزانی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در طی این مسیر مرا همراهی و یاری نمودند.

خصوصاً اساتید گرامی؛ سرکار خانم دکتر طیبیه ماهروزاده که با راهنمایی‌های کارگشای خود مسیر پیش رویم را روشن نمودند و نقش اساسی در تدوین این پایان نامه داشتند و همچنین سرکار خانم دکتر مریم بناهان که صبورانه و مخلصانه دشواری‌های راه را برایم آسان نمودند و موجبات دلگرمی و حرکت در مسیر پژوهش را برایم فراهم کردند که در اثر راهنمایی‌های دلسوزانه ایشان این پژوهش در مسیر حاضر قرار گرفته است.

- گوستاو یونگ، کارل (۱۳۸۱). **انسان امروزی در جستجوی روح خود**، ترجمه: فریدون فرامرزی، لیلا فرامرزی، چاپ دوم، آستان قدس رضوی، مشهد: شرکت به نشر.
- گیان، چارلز (۱۳۹۲). **در جستجوی اصالت**، ترجمه آرش محمد اولی، تهران: ققنوس.
- گینز و بوریمر، جان آر. (۱۳۸۱). **سیاست پست مدرنیته درآمدی بر فرهنگ و سیاست معاصر**، ترجمه منصور انصاری، چ ۱، تهران: گام نو.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸). **تجدد و تشخیص**، ترجمه: ناصر موفقیان، تهران: نشر نی.
- لطف آبادی، حسین (۱۳۷۹). **روانشناسی رشد کاربردی نوجوانی و جوانی**، ج ۱، تهران: اسپید.
- لطف آبادی، حسین (۱۳۸۰). **عواطف و هویت نوجوانان و جوانان**، تهران: سازمان ملی جوانان.
- لیوتار، ژان فرانسوا (۱۳۸۳). **وضعیت پست مدرن**، ترجمه: حسنعلی نودری، تهران: انتشارات گام نو.
- لیوتار، ژان فرانسوا (۱۳۹۲). **نا انسانی تاملاتی در باب زمان**، ترجمه: جعفری، محمدعلی، تهران: نشر مولی.
- مالپاس، سایمون (۱۳۸۷). **پست مدرن**، ترجمه: حسین صبوری، تبریز: دانشگاه تبریز.
- مالپاس، سایمون (۱۳۸۹). **ژان فرانسوا لیوتار**، چ اول، ترجمه: بایردست، قمرالدین، تهران: نشر نی.
- ماهرزاده، طیبه (۱۳۹۲). **جهانی شدن و هویت یابی دینی نوجوانان**، دوره ی ۷، شماره ۱۶، صص ۱۳۹-۱۶۲.
- ماهرزاده، طیبه (۱۳۹۵). **مبانی فلسفی و اجتماعی سکولاریسم و مدرنیسم**، تهران: سمت.
- محمودی راد، فروغ (۱۳۸۶). **ارزش شناسی پست مدرن و اهداف تربیتی مبتنی بر آن**، دانشگاه الزهراء، دانشکده ی علوم تربیتی و روانشناسی، کارشناسی ارشد.
- مطهری، مرتضی (۱۳۹۱). **انسان کامل**، چ ۵۲، تهران، قم: صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۷۳). **آشنایی با قرآن**، تهران، قم: صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۷۷). **تعلیم و تربیت در اسلام**، تهران، قم: صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۸۶). **مجموعه آثار ۲ انسان در قرآن**، جامعه و تاریخ، جهان بینی توحیدی، انسان و ایمان، زندگی جاوید و حیات اخروی، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی (۱۳۸۶). مجموعه آثار ج ۳ (کلام، ختم نبوت، پیامبر امی، ولاءها و ولایت ها امدادهای غیبی در زندگی بشر، حق و باطل، فطرت)، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی (۱۳۸۶). مجموعه آثار ج ۱۵ (فلسفه تاریخ)، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی (۱۳۸۶). مجموعه آثار ج ۲۲ (حکمت عملی، حکمت ها و اندرزها، فلسفه و اخلاق، تعلیم و تربیت در اسلام)، تهران: صدرا.

مطهری، مرتضی (۱۳۸۶). مجموعه آثار ج ۲۳ (انسان کامل، آزادی معنوی)، تهران: صدرا.

معین، محمد (۱۳۸۰). فرهنگ فارسی، تهران: انتشارات امیرکبیر.

مغانلو، مهناز (۱۳۸۶). رابطه ی الگوی پنج عاملی شخصیت، سبک ها، هویت و دینداری، دانشگاه تربیت مدرس دانشکده ی علوم انسانی، کارشناسی ارشد.

منطقی، مرتضی (۱۳۸۳). «بحرانهای هویتی در جوامع در حال گذار» مبانی نظری هویت و بحران هویت، گردآورنده علی اکبر علیخانی (۱۳۸۶). تهران: پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و علوم اجتماعی، صص-۳۸۵-۴۰۸.

نوابی نژاد، شکوه (۱۳۸۶). «بحران هویت در نوجوانان» مبانی نظری هویت و بحران هویت، گردآورنده علی اکبر علیخانی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و علوم اجتماعی، صص-۲۳۸-۲۲۱.

نوپه فلاح، رستم (۱۳۸۶). «هویت، واقعیتی ثابت یا سیال» مبانی نظری هویت و بحران هویت، گردآورنده علی اکبر علیخانی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و علوم اجتماعی، صص-۲۶-۱۹.

نوذری، حسینعلی (۱۳۷۹). صورت بندی پست مدرنیته، چاپ چهارم، تهران: نقش جهان.

نوذری، حسینعلی (۱۳۸۰). پست مدرنیته و پست مدرنیسم، تعاریف نظریه ها و کاربری ها، ج ۲، تهران: نقش جهان.

وارد، گلن (۱۳۸۳). پست مدرنیسم، ترجمه: قادر فخررنجبری و ابوذکر کرمی، تهران: نشر ماهی.

هیکس، استیون آر.سی (۱۳۹۱). تبیین پست مدرنیسم شک گرایی و سوسیالیسم از روسو تا فوکو، ترجمه: حسن پورسفیر، تهران: ققنوس.

<http://www.mortezamotahari.com/fa/ArticleView.html?ArticleID=۷۸۹۷۹>

- Adams, G. R & Ryan, & H. R & Hoffman, W. R, & Nielsen, E. c(۱۹۸۵).Ego identity status, conformiry behavior, and personality late adolescenceJournal of personality and social psychology, ۴۷۵, ۱۰۹۱-۱۱۰۴
- AL Raffie,Dina, ۲۰۱۳Social identity theory for investigating Islamic extremism in the diaspora. in Journal of strategic security ·Article ۴, Volume ۶, Number ۴, Winter ۲۰۱۳.
- Barker,C.(۲۰۰۴).. The SAGE Dictionary of Cultural Studies, London, SAGE publication.
- Berzonsky, M. D ۱۹۹۷identity developmentcontrol theoryand self regulationan individual difference perspectiveJournal of adolescent research, ۱۲, ۳۴۷-۳۵۳.
- Berzonsky, MD & Adams, GR ۱۹۹۹commentary re-evaluating the identity statuses paradigm stile useful after ۳۵ years, developmental review, ۱۹, ۵۵۷-۵۹۰
- D.Wurgaft ,Lewis, ۱۹۹۵History and Theory, volume ۳۴, No۲, Theme issue ۳۴: world historians and their critics(May۱۹۹۵).., pp۶۷-۸۵
- Erikson, tH ۱۹۶۸identity: youth and crisisNew YorkNorton
- Grossberg, L۱۹۹۶identity and culture studiesin SHall and PDu Gay (eds).., questions of cultural identityLondon: SAGE
- Lyotard,j(۱۹۸۴).. The Postmodernism condition : a report on Knowledge
- PetersonR, DWunder and HMueller, ۱۹۹۹: social problemsPeterson, ۱۹۹۹, ۲۰-۲۱
- Robertson, Rand J. Chirico, ۲۰۰۰: Humanity, Globalization and worldwide religious resurgenceInfLechner and JBoil (eds).the Globalization Reader

Abstract

Being positioned among a great amount of information of different kinds and creating opportunities, nowadays, for extensive communication and also increasingly aiming at media commercials, today's human has come down with a sort of perplexity and bewilderment in relation to his real identity and, like a child in search of facts, he is looking for his true self.

This thesis has been conducted using the basic-analytic method by studying books, theses, Persian and English articles, and analyzing them.

This paper is a response to this deep and lightening question posed by human who is requesting the fact that, "Who am I?" and "What is my human identity?" In order for that, the objective of this research is to adapt and compare human identity from both post-modern and Islamic points of view, regarding Jean-François Lyotard with the post-modern attitude and Morteza Motahari with Islamic ideology. After the adaptation and comparison of these two approaches to human identity, its effects and elements in the mentioned approaches, this study also presents a clear and moderate identity to today's human.

Lyotard with the post-modern tendency looks at human identity in a discussive and narrative way. He defines human as possessing a changeable identity. It seems as if human himself is the narrator of his identity which creates that regarding his past life, of course a modern human who is familiar with different cultures and nationalities and might have multiple identities.

However, Motaharri , holding the Islamic approach, believes that human identity stems from his nature and that this identity has been united throughout history. He considers the divine soul breathed into human to be his true self which possesses human natural characteristics.

key-words: identity, post-modern, Lyotard , meta-narratives, Islam.

Alzahra University
Faculty of Educational and Psychology

M.Sc.Thesis

Title of the Thesis

**Comparative study of human identity in post-modern and Islam schools, focusing on
Jean-François Lyotard and Morteza Motaharri**

Thesis Advisor

Dr.Taybeh Mahrouzadeh

Thesis Reader

Dr.Maryame Banahan

BY

Masoumeh Zand-e-Vakili

Jan 2017